

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Oznamování trestných činů a jeho kriminologický význam

Autor : Kamila Zachrlová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Oponent: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.

Rozsah práce: 111 stran vlastního textu

1. Charakteristika tématu:

Témata oznamování trestných činů a latence kriminality jsou trvale aktuální a často diskutovaná. Diplomová práce Kamily Zachrlové však ctižádostivě spojuje poznatky z několika poměrně vzdálených oblastí kriminálních věd: trestního procesu, trestního práva hmotného, viktimologie a kriminální psychologie. Tomu odpovídá i různorodá škála pramenů a metod, které autorka užívá (od ryze popisných výkladů pozitivního práva, přes hmotněprávní exegezi až po využití statistických dat).

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Předložená práce vyniká především snahou autorky seznámit čtenáře se zvoleným tématem ze všech myslitelných hledisek. V málokteré diplomové práci je v obdobné míře patrný objektivní zájem kandidáta. Vedle snahy o vyčerpávající výklad chce však autorka i sama přispět k řešení konkrétních aplikačních problémů.

Diplomantka čerpala nejen z učebnic a příruček, ale cituje i z úctyhodného množství monografických článků a soudních rozhodnutí. Využití jsou rozmanité materiály ze sítě Internet.

Úsilí o encyklopedický přehled poznatků se odráží již v systematické práci, která je rozdělena do dvou částí – trestněprávní a kriminologické. Toto oddělení však není striktní – autorka se i v části juristické zaštiťuje kriminologickými poznatky. Snaží se především charakterizovat roli oznamovatele v trestním řízení a vymezit obsah práva na efektivní vyšetřování. Zabývá se však i širšími otázkami postavení poškozeného a pojmem oběti trestného činu. Ve výkladu procesním jsou zahrnuty všechny úkony, které připadají v úvahu při vyřizování trestních oznámení policií. Ocenit je třeba i snahu autorky podrobněji se zabývat postupem státního zástupce. Zvláštní pozornost věnuje autorka poučovací povinnosti vůči oznamovateli. Pokouší se také vymezit jednotlivé procesní konstelace ukončení řízení před zahájením trestního stíhání, včetně tzv. uložení věci ad acta. Práce se zabývá ústavněprávními aspekty práv poškozených, ale také použitelnosti trestního oznámení jako důkazu v trestním řízení (viz zásadu nemo tenetur).

Ve srovnání s obdobnými studii autorka věnuje větší prostor výkladům z oblasti trestního práva hmotného. V této oblasti se nezabývá jen odpovědností za neoznámení trestného činu, ale také opomíjenými otázkami zániku trestnosti. Přichází s pojmem „zneužití institutu trestního oznámení“ a vymezuje formy odpovědnosti za takové zneužití (trestněprávní a občanskoprávní). Neváhá zkoumat

ani povinnost mlčenlivosti, kterou mají některé subjekty stanovenou zákonem. Zde autorku zaujalo zejména postavení zdravotníků.

Kriminologická část práce pokrývá všechny běžně diskutované otázky latentní kriminality. V práci je detailně zkoumán proces viktimizace a definovány jeho typické fáze (percepce, deklarace, fáze přípravy na roli poškozeného atd.). Diplomantka se kromě obecného kánonu kriminologických problémů však rozhodla zkoumat průřezově i vybrané typy kriminality z hlediska míry latence a jejích příčin.

Bystře se posluchačka zamýšlí i nad latencí kriminality mládeže – má za to, že jednou z příčin klesající registrované kriminality mladistvých může být i menší ochota poškozených tento typ trestných činů ohlašovat.

Z mnoha dílčích otázek lze poukázat na zdařile zpracované pojednání o syndromu falešné viktimizace. Rozlišovány jsou dva typy tzv. falešných obětí (osoby vědomě lhoutí x osoby subjektivně přesvědčené, že se skutečně staly obětí). Rozebrána je motivace falešných obětí (hledání alibi, pomsta, touha získat pozornost, zisťné pohnutky).

Autorka se nevyhýbá ani citlivým aktuálním fenoménům, k nimž patří vlny falešných obětí v důsledku medializace určitého kriminálního jevu (např. sexuálního zneužívání v dětství). Přiblížen je proces, v němž se falešná oběť postupně identifikuje s obětí skutečnou (srov. problém tzv. dodatečně odhalených vzpomínek – „recovered memories“).

V závěru autorka své poznatky opět shrnuje a blíže se zamýšlí nad absencí tzv. soukromé žaloby v českém trestním právu.

Po stránce formální má práce všechny požadované náležitosti, poznámkový aparát je řádně veden. Jazyková úroveň práce je celkově na dobré úrovni, s občasnými drobnými nedostatky v oblasti stylistické.

3. Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Navrhuji, aby se kandidátka v rámci ústní obhajoby vyjádřila blíže k otázce kolize povinnosti zachovávat mlčenlivost a oznamovací povinnosti ve zdravotnictví.

Dále může porovnat oznamovací povinnost vyplývající z § 368 TZ a z § 8 TR.

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 15. dubna 2019

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

vedoucí diplomové práce